

Selmeczbánya
hagyományok
 május 28.

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGETES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
SZENTGYÖRGYI EDE.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová
 a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

csak a „Selmeczbányai Hetilap“:	az „Othon“ szépirodalmi havi füzetével:
Egy évre . . . . . 4 frt.	Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 „	Fél évre . . . . . 3 „ — „
Negyedévre . . . . . 1 „	Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára 10 kr.	

Egyes számok kaphatók a kiadóhiv.-ban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

Virrad.

Minden jel arra mutat, hogy végre a vidéki városokra és közöttük városunkra is, magyar álladalmunk kormányja nagyobb gondot fog fordítani ezentul, mint azt az eddigi kormányok tették.

Az alkotmányos kormánynak újabb inau-gurálása, vagyis az 1867. évben megkötött ki-egyezés óta, az országos közvéleményt respek-tálva, minden kormány — ha nem is ejtette el egészen a vidéki különösen nagyobb városok érdekkörét — Budapest fővárosunk fejlődésére, szépítésére, nagygyá, világvárossá emelésére fordította és fordítja még most is főgondját és törekvését.

És e tekintetben bámulatos eredmény lett elérve,

Székes-fővárosunk jelenleg nem csak a lakosság számánál, de még inkább nagyszerű építkezésénél, csodás terjeszkedésénél, gyönyörű fekvésénél, szóval mese számba menő hala-dásánál fogva, Európa egyik legszebb nagy városává, világ városává lett.

Akadhat-e magyar ember, kit e tüneményes eredmény méltó büszkeséggel el nem töltene, kinek szive a hazafias érzelmek áradatában nagyot ne dobbanna, ha látja hogy kedves, imá-dott magyar hazánk szive, Budapest, mily óriási haladást tett és kivivta immáron az egész kül-föld elismerését és csodálatát.

Csak néhány békés munkában eltelő év még és Budapest még nagyobb méreteken ha-zánk és Európa igazi gyöngyeként fog kikélni azon hatalmas alkotások féskéből, mely alko-tások már is folyamatba vétettek.

Igen, minden magyar büszkén tekinthet fővárosára, mely a külfölddel szemben mint

egy sugarait messze szóró nap tündökölve hir-deti „nagyletünket“ és hogy ezt ily rövid idő alatt elértük, hála legyen adva érte az áldozat-kész nemzetnek, a fővárosnak magának és az e czélt mindig szem előtt tartó egyes kormá-mányoknak.

Ámde most, midőn a magyar fővárosnak világ várossá emelése már eléretett és további koloszális fejlődése ugy szölván önerejéből biz-tositva lett, az eddig nem igen portált vidéki városokra is kerüljön a sor; mert egy ország egészséges vérkeringése megköveteli azt, hogy az ország szive tultengésben ne szenvedjen és az abba vezető véretek is erősen lüktetni képesek legyenek.

E véretek erős és ép lüktetését a vidéki, különösen a nagyobb vidéki városok mozdíthat-ják leginkább elő.

Gyönyörűsége gyöngyünk, büszke fővá-rosumk most már mit sem veszthetne az által, ha a vidéken is bár természetesen a fővárosnál kisebb arányban, de mégis nagyobb szabásu fejlődésnek indulhatnának az egyes, e czélra alkalmas városok; e czél elérésében tehát most már az államhatalomnak segítséget kell adnia, e városok fejlődésére is sokkal nagyobb gondot kell fordítania, ha azt akarja, hogy nem csak az ország szive, de az ország erei és tagjai is izmosodásnak induljanak!

Nézzük csak a nyugati hatalmas kultur-államokat: a metropolisok mellett mennyi virágzó nagy vidéki világvárost találunk anélkül, hogy a kolosszussá fejlődött metropolnak ártalmára vol-nának, sőt egyenesen annak szolgálatára, hasz-nára vannak,

És mit tapasztalunk hazánkban?

Egyetlen egy vidéki város sincsen, mely megközelíthetné az angol, francia, német, olasz

stb. nagyobb vidéki városok ugy népességi, mint kulturális, kereskedelmi és ipari nivóját.

Magyarországban Debreczen, Szeged, Po-zsony, Kolozsvár, Kassa, Brassó stb. városok még mindig nem állanak a vidéki emporiumokat is megillető oly polezon, mely arányba volna hozható a tőlünk nyugotra fekvő államok vidéki emporiumaival.

De — ismételjük — hál' Isten, minden jel arra mutat, hogy végre a vidéki városokra és így közöttük városunkra is magyar álladalmunk kormányja nagyobb gondot fog fordítani ezentul.

Ezen üdvös irány első jelét ugyanis abban véljük — és talán nem ok nélkül — fellelhetni, hogy a kormány kilátásba helyezte a városok köz-igazgatásának, különösen gazdaságának gyök-eres reformját, hogy a kormány nem zárko-zik el többé az egyes városok méltányos és sokszor jogos kívánalmainak teljesítésétől és hogy egyszóval segíteni akar a városok bajain és azok fejlődése, haladása iránt a legjobb szán-dékot mutatja és e jó szándékát keresztül is vinni iparkodik.

Merő lehetetlenség, hogy e nagy nemzeti status törekvésében a kormányt törvényhozó tes-tületünk minden erejéből ne támogatóna és elő ne segítené . . . Hiszen magában a képviselő-házban hányszor hangzott fel már az óhaj: több gondot kell fordítani a vidéki városokra, lendi-teni kell azokon is!

Az az egy azonban bizonyos, hogy minden városnak sok kívánalma nem teljesíthető és oko-san nem is fogja egy ily város azt kívánni, ami a meglévő viszonyok megfontolt figyelembe vétele mellett ez idő szerint még keresztül vi-hetetlen.

És mégis oly idő fénye dereng felénk,

nyörködve, senkisé gondol a szegény napsugárra, mely ezezszer törött mig azt létre hozta. Te se ismerd a megaláztatást, mely erősített és fölemelt, ne lásd az akadályokat, melyek legyőzésében karom megerősödött. Egymáshoz simulva:

„ . . . légy virág s virulj fel
 Itt híved kebelén;
 Légy csillag, fényt sugárzó
 Balsorsom őjjelén;
 S hajnal, mely harmatot hoz,
 Öröm könnyüt nekem.
 Oh légy a nagy világon
 Egyetlen mindenem.“

Téged birva boldogság lesz a lét, utunk meny-országba vezet, hova nem hallik az irigység kiáltó szava . . . és csökön kárpótol éltém minden szen-vedéseieért. Felejteni fogok . . . Mint a kertész kitépi a vadon termő élősdieket kedves virágai mellől, hogy dusan viritva örömet hozzanak számára, kitépem emlé-keimből én is a fájót, a keserüt, hogy ne fődje árnyék lelkemet ha a te szépséged, a te jószágod csodálatába merül . . .

Megbocsátani mindig nemesebb, mindig nagyobb lélekre vall, mint kis bántódásért bosszút lihegve átkot szórni a gaz támadók felé.

Öledben megpihenek . . . édesen megnyugszom . . . A mult csak rólad fog szólani és a jelent neked szen-telve, csak éretted óhajtom a jövőt.

Búcsú nélkül.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ eredeti tárczája. —

Rég' volt mikor találkoztunk . . . és most sem nézhettem ragyogó szemedbe, utoljára sem foghattam meg remegő kis kezed . . . De minek is búcsúzni azok-tól, kiket igazán szeretünk, minek könnyüt csalni szemébe annak, ki szívünk oltárképe? Hiszen a búcsú szomorú; mert távozást, válást jelent. Mi pedig nem váltunk el . . . Velem vagy most is te jök-jója, álom világom édes tündére. Megjelenz mint akkor, látlak . . . hallom hangodat és érzem közelléted fölemelő, bűvös hatását. Itt vagy legszebb emlékeim között, melyet vihar nem léphet ki, bú nem homályosíthat el mig e szív csak dobogni képes.

Emlékszel-e midőn hosszú együttlétről, soha nem muló boldogságról beszélve könny esett arcodra? . . . Kéj és gyönyör között minek a köny, mit keres a fájdalom e néma tanuja? . . . Oh a női szív titkos sejtése megérzi a veszélyt, s a köny szomorú hirnöke volt a közel jövőnek.

Elhagytalak . . .

Utamban a természet föltárta összes bájait, hogy enyhítse a kint, mely bensőmet égeté. Enyelgő napfény csókdosta a hegyek tetején gubbasztó tél havas arcát és a völgyből első szerelme a tavasznak, a szende kis ibolya nevetett felém. A föl-fölcsillanó Garam tükörén enyelgő habok üzték vig játékukat és fodruk, mint ifju leány arczon a mosoly, bájosan ragyogott.

Hiába! A párja vesztett madárnak nem nyujt gyönyört az erdő illata, nem vigasztalja virágos rét, tarka mező . . . Én csak téged láttalak, minden szépség csak te rólad beszélt. A köny, mely szemembe ült, téged sirattott és fájó szavával csak utána sóhajtott lelkem gyötrő bánata.

Oh édes a köny, ha édesért ejtjük, kedves a bú, ha kedves után bánkódunk!

De hát miért is kellett elválnom, mi kényszerített az édent pokollal váltani fel? Ne kérdezd, ne tud meg soha! . . . Nem akarom, hogy ismerd az örvényt, mely engem elsodort; nem akarom, hogy bizalmad, hited kihaljon az emberek iránt . . . Elég nagy temető e szív, új sirdomb, új kereszt elvesz a többi közt. Ártatlan lelked ne lásson bünt, derűjét ne homályosítsa becsstelenség, rágalom hire. Te csak örülj, csak álmo-dozzál . . . Majd ha csillapul a vész, ha mulik a vihar

„És megindulnak a korány szelek
 Lehajlok hozzád és felköltelek.“

Azután kebledre borulva elmondom a szépet, nemest, melyek nehéz keresztutamban lelkemet érinték és elődbe rakom a virágokat, miket tövistől vérzetten számodra szedegettem. Szólok majd a jókról, kik szent czelokért hevültek, kiknek minden gondolata mások jólétével, mások' boldogságával foglalkozott. Mesélek az örömről, mely a jótett nyomában fakad, a megnyugvásról, mely legszebb jutalma a szív áldozatának . . .

A gonoszság, szenvedés ismeretlen lesz előtted . . .
 Lásd, a szívárványt nézve, változó szineiben gyö-

mely, ha nem is minden, de nagyobb aspirációink teljesedését látszik megvalósítani.

A kormány hozzánk való jóakarata nem hiányzik többé!

Mit még csak néhány év előtt kivihetetlennek tartottunk, a megvalósulás stádiumába kezd lépni!

Részben önerőnkől már eddig is némi szebb eredményt értünk el!

És ha meg lesz a vasutunk, meg lesz vezetékünk, bányász-akadémiánk műegyetemmel kapcsoltatik egybe, gymnasiumunk nyolcz osztályúvá bővítették ki, a város gazdasági rendszere, — mely eddig nem jónak bizonyult be, — a kormány intencziói szerint reformáltatik, a városok kilátásba helyezett adminisztracionális és gazdasági gyökeres reformja életbe lép, a bányászat, mint azt a mostani vezetés alatti auspiciumok mellett elvárhatjuk, újabb lendületnek indul, a magánosoknak a város jövedelmi forrásait eddig kihasznált spekulációjának vége vettetik, a takarékos, de nem garasos és szűkkörü gazdasági rendszer hozatik életbe stb.: akkor rövid idő múlva iparunk és kereskedelmünk és általában városi közéletünk és maga a város is oly szép fellendülésnek fog indulni, mely sok pessimista embert is ki fog elégíteni.

Csak óvakodjunk a tulzástól és tartsuk szemünk előtt: „ne kívánja a szarka, mit el nem bír a farka.“

De hogy mind e ránk hosszú alvás után nehezedett feladatoknak megfelelni képesek legyünk, nem elég a kormány jóakarata bízakodunk, jobban mondva elbizakodunk, hanem saját erőnket is latba kell vetnünk.

Hogy pedig ezt megtehesük, feltétlen szükséges, hogy azon, városunkat vezető elemeket, kik a mai haladott kor igényeinek tehetségükkel és tetterejükkel megfelelnek, nehéz munkájukban támogassuk, támogassuk minden erőnkől és az összetartozandóság teljes morális közreműködésével.

Oszoljanak el a személyes kérdések kicsiségei! Szűnjék meg a szűkkörü érdekkör számbavétele! Szemünk előtt csak a közérdek lebegjen és így az államhatalom egisze alatt csakhamar ezélt értünk, mert:

Virrad!

Városi pótfogyasztási adó.

— A csütörtöki rendkívüli közgyűlésből. —

Daczára annak, hogy vásár napja is volt, hogy éppen a közgyűlés kezdetén surolták az amugy is ködös időjárás által nedvessé tett és a tanácssteremhez vezető lépcsőket, sőt még a lépcsőházat is meszelték (ugyan kinek okos intézkedéséből történhetett ez meg?) mégis akadtak bizottsági tagok, kik tekintettel a napi-rendre hozott fontos gazdasági kérdésre, a városi pótfogyasztási adó behozatalára, minden akadályt leküzdve a rendkívüli közgyűlésen megjelentek. Jónak látjuk ide iktatni neveiket mindama bizottsági tagoknak, kik e rendkívüli közgyűlésen részt vettek. Ezek: Sztinyai József, Bernhardt Adolf, Arthold Géza, Csányi Ottó, Sztancsay Miklós, Heincz Hugó, Muszka József, Ács József, Vörös Ferencz, Krepuska Lajos, Dr. Goldstücker Márk, Nyitray László, Krausz V. Gy., Sztankay Ferencz, Kachelmann Farkas, Csiba István, Baumerth Dániel, Lestyánszky József, Takáts Miklós, Dr. Stuller Gyula, Greguss Antal, Oszvaldt Gusztáv, Marschalkó Gyula, Székely Vilmos, Mendl Frigyes, Sturcz Mihály és Uchlbetz Mihály, tehát összesen 27-en. Igaz azonban, hogy szavazás előtt többen eltávoztak, úgy, hogy mikor végdöntésre került a sor, már csak 22-en voltak jelen vagyis szavaztak. E huszonkét bizottsági tag közül 19 elfogadta a fogyasztási pótmegadóztatást és a ministeri minta után készült statutumot három „nem“-mel szemben, valamint elfogadta a tanács és illetve a gazdaság bizottság ez iránti többi javaslatait is.

E szerint tehát már ez évi július 1-től kezdve a fogyasztási adók kezelését a város maga fogja házilag kezelni és a törvényben megállapított maximális kulcs szerint a városi fogyasztási adó is ki fog vettetni a husra, (erre eddig is volt) a borra és a szeszre. Mindennemű e tárgyban kötött bérleti szerződés vagy kezelésbe adás, a kormány igen bölcs intézkedése folytán, f. é. július első napjától kezdve érvényét, hatá-

lyát veszti. Végre tehát itt is, igaz, hogy a kormány segédelmével eléretett azon régi közóhaj teljesedése, hogy a fogyasztási adók a város által házilag kezeltessenek.

A kivetendő fogyasztási pótdadó igaz, hogy kis mértékben meg fogja drágítani a szeszt és a bort (a húst nem, mert eddig is volt erre városi pótdadó kivétel), de ez a fogyasztó közönség által alig fog érezhetővé válni, pedig a valóban rászorult városnak évenként 8000 frtnyi jövedelmi többletet fog biztosítani. Ha még tekintetbe vesszük, hogy az ily fogyasztási adót minden fogyasztó egyaránt viselni tartozik, tehát a legigazságosabb adónem, akkor csak helyeselhetjük ezen újabb reformot, mely a városok közel jövőbeni rendezésekor is csak üdvös gazdasági eredményt fog szülni.

A közgyűlés menetéről itt számolunk be röviden: Sztinyai József kir. tanácsos, polgármester, mint elnök üdvözlőlvén az egybegyűlteket, megnyitja az ülést és felhívja Sztancsay Miklós főjegyzőt, hogy a napi-renden lévő fogyasztási adókra vonatkozó törvényt, ministeri rendeletet, a gazdasági bizottság és a tanács eziránti üléséről felvett jegyzőkönyveket olvassa fel, úgy, hogy a bizottsági tagok tiszta képet nyerjenek az ügy minden egyes fázisáról. Ennek megtörténte után Csányi Ottó főszámvevő felolvassa a ministerium által 1895, 96, és 97. évekre bekívánt jövedelmi forrásokról szóló részletes adatkimutatásokat. A közgyűlés azután Heincz Hugó tiszti főügyész indokolt indítványára elállott attól, hogy a 22 ivnyi terjedelemmel bíró ministeri szabályrendeleti minta felolvasassék, a mi két órai időt vett volna igénybe. E szabályrendeleti tervezet, melynek a tanács indítványára csakis a fogyasztási adó egyezkedéséről szóló szakasza lett oda módosítva, hogy ezen egyezkedés nem az adóköteles fél és a kezelő között köteendő meg, hanem erről a kezelő csak jegyzőkönyvet köteles felvenni és azt a tanácsnak döntés végett beterjeszteni, 300 példányban rendelte a közgyűlés kinyomattatni, hogy nemcsak a biz. tagok, hanem az érdekeltek is minél tágabb körben megismerjék e főfontosságú szabályrendelet minden intézkedését.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy habár a szabatosan kidolgozott szabályrendeleti minta leküldéséért a város a kormánynak csak hálával tartozhatik, mégis mélyen bele vág ez a városok statutumokat hozó önrendelkezési jogába, amennyiben majd precedenst képezhet arra nézve, hogy a jövőben is a kormány által kidolgozott szabályrendeleti minták fognak leküldetni, melyeket mintegy kötelezőknek fognak tekinteni az elfogadásra. Ez pedig a szab. kir. városok statutumokat hozó sarkalatos autonómiai jogait mélyen csorbitaná, sétené. Legyen a jelen eset — a körülményeknél fogva indokolt — kivétel, de precedenst ne képezzen!

A megindult vita folyamán több ízben emelt szót Krausz V. Gy. biz. tag különösen az iránt, hogy mily kulcs szerint vették ki majd a fogyasztási pótdadó a 90—100 foku szeszből higitott pálinkára; mert a 90 foknyi szesz után hektoliterenként 5 frt és az ebből készített likőrök stb. után literenként 4 kr fizetendő a tervezet szerint, de a higitott pálinkára nézve határozott intézkedést nem tartalmaz. Az ugyanis nem lehet, hogy „egy rókáról két bőrt nyuzzanak le“ és a már megadóztatott szeszből higitott közönséges pálinka után is újabb, mint az a likőrök stbinél van, fogyasztási adó fizetessék.

Csányi Ottó főszámvevő és Heincz Hugó ügyész hasztalan iparkodtak a felszólalót meggyőzni arról, hogy ez esetben is, úgy mint a szesznek más átalakítása esetében a differenzia fizetendő, ő bele nem nyugodott és dr. Goldstücker Márk biz. tag is mellette szólalván fel, mindketten azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a szesz higitására, illetve a higitott szesz megadóztatására nézve is határozott intézkedést kell megállapítani. E közben Bernhardt Adolf gazdasági tanácsos oda kiáltotta Krausz V. Gy. biz. tagnak: „Cicero pro domo!“ Erre Krausz V. Gy. haragosan eltávozott a tanácssteremből azon kijelentéssel, hogy ő nem pro domo, hanem a köz érdekében szólalt fel.

Marschalkó Gyula általában elvből ellene van a fogyasztási pótdadónak, mely csak még nagyobb drágaságot fog előidézni, de ha már a szükséges rosza bele is nyugodnék, kérdi, hogy a szeszszel való nagybani eladás is ily pótdadó alá esik-e, vagy tranzitító szempont alá esik. Erre megnyugtató választ nyert.

Marschalkó Gyula még az iránt is felszólalt, hogy minek legyen egyesységnek, általánynak a pótdadó fizetésénél helye, fizesse azt minden egyes, de midőn Sztancsay Miklós, Csányi Ottó, dr. Goldstücker Márk és a polgármester is indokoltan kimutatták, hogy az ily egyezés a város és az egyes üzletemberek érdekében is áll és hogy ha visszaélés történék, gondoskodva van a legszigorubb büntetésről, ebbe is belenyugodott.

Igy tehát nagy többséggel lett elfogadva a tanács előterjesztése és illetve az egy szakaszában módosított

szabályrendelet. Rosenfeld József és érdektársainak a szesz megadóztatása ellen beadott kérvénye elutasított.

Nem mulaszthatjuk el teljes elismerésünknek kifejezést adni azon higgadt és tapintatos vezetés fölött, melyet polgármesterünk nehéz helyzetében ez uttal is tanusított.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a párisi kiállításához elfogja küldeni e város érdekes régiségeit, amiből azonban a városra semmi néven nevezendő költségek háramlani nem fognak.

A közgyűlés az elnök elterelésével ért véget.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hír.** Dr. dezséri Boleman István kir. tanácsos és vihnyei fürdő-orvos nyári állandó tartózkodásra Vihnye-fürdőbe érkezett.

— **Kormány biztos.** A helybeli lyezeumban tartandó érettségi vizsgákhoz ez idén kormány biztosnak Szilávik Mátyas az operjesi kollegium jeles tanára nevezetelt ki.

— **Meghalva találták** mult kedden reggel az Erzsébet-utcában lévő saját házában egyik kis udvari szobájában Tandler Gusztáv pipagyárost. A városszerte ismert öreg urat a házbeliék még e hó 20-án este látták s azután 23-ig nem. De ez nem tűnt fel nagyon, mert az öreg nagyon magába zárkozott életet vitt s nem igen tűrt meg valakit maga mellett. Midőn azután kedden leánya Michalovits Elekné feltörtette az ajtót Tandler Gusztáv halva feküdt ágyában. A gyorsan előhívott orvosok agyszélhűdést állapítottak meg a halál okául. Az elhunytat, kiből Michalovits Elek selmeczi főmérnök neje édes atyját gyászolja, nagy részvét mellett lett eltemetve mult szerdán az alsó rom. kath. temetőbe.

— **A selmeczbányai műkedvelők által** f. évi május hó 10-én a helybeli r. k. Kolos-intézet javára rendezett hangverseny jövedelmének elszámolása: A bevétel volt 308 frt 16 kr. A kiadások összege 157 frt 95 kr. Tiszta jövedelem 150 frt 21 kr. mely a szánt célra fordított. — Felülfizettek: dr. Tóth Imre 4 frt, Greguss Antal 3 frt, Panek Ödön, Hlavathy József, Velics György, Ács Ferencz és Fodor László egyenkint 2 frt, Csányi Ottó és Jahn Vilmos egyenkint 1 frt 50 kr. dr. Kapp Jakab, Fodor József, özv. Eckert Hermin, Svehla Gyula, özv. Hausdorfer Józsefné, Riedl György, Lindmayer János, Valkovits Károly, Halkó János, Hidvéghy Árpád, Ozoray János, özv. Till Dénesné, Krausz Vilmos György, és dr. Goldstücker Márk egyenkint 1 frt, Haverla István, Roth Bódog, Kapsz István, Lestyánszky József, Reiprich Antal egyenkint 50 kr. összesen: 36 frt 50 kr. — A kisorsolt tombola tárgyakat a következő sorsjegyek nyerték: 11, 20, 21, 23, 27, 30, 31, 32, 36, 39, 49, 54, 55, 60, 62, 65, 66, 67, 70, 71, 73, 83, 85, 86, 88, 92, 95, 99, 100, 101, 108, 112, 119, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 154, 158, 162, 166, 172, 173, 174, 178, 179, 183, 185, 189, 192, 200, 202, 219, 224, 243, 244, 247, 251, 252, 256, 257, 358, 263, 267, 269, 270, 172, 273, 280, 287, 293, 298, 299, 304, 307, 309, 313, 327, 331, 332, 333, 338, 339, 340, 341, 342, 345, 347, 348, 350, 357, 358, 268, 380, 387, 388, 391, 394, 397, 402, 403, 404, 408, 410, 412, 416, 426, 431, 432, 434, 439, 441, 442, 445, 447, 550, 456, 460, 472, 474, 482, 487, 491, 492. — A még ki nem váltott nyeremény tárgyak a sorsjegyek ellenében Ács József városi pénztáros urnál vehetők át. Mindazok kik közreműködéssel, felülfizetésekkel és tombola tárgyak adományozásával a nemes cél iránti törekvést támogatni és sikerre vezetni szivesek voltak, fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják a selmeczbányai igen tisztelt műkedvelők azon nemes cselekedetükért, melylyel a folyó évi május hó 10-iki hangversenyük tiszta jövedelmét a helybeli r. kath. „Kolos“ leányiskola javára felajánlani és kiszolgáltatni szivesek voltak, a kath. egyház és az intézet előjárói mélyen átértett hálás köszönetét.

— **Halálozás.** Özv. Gerzso Görgyné szül. Pischl Mária, néhai Gerzso György régi selmeczi polgár és vagyonos mézeskalácsos és vendéglős özvegye e hó 22-én 79 évében meghalt és nagy részvét mellett lett eltemetve mult szerdán. Az elhunytat fián Gerzso Károly budapesti kereskedőn, ennek nővérén és az elhalt agg nő unokáin kívül széles körű rokonság gyászolja. A boldogult nagy jótékonyágáról volt ismeretes.

— **A sorozás összeredménye** igen kedvezőnek mondható, a mennyiben 243 sorozás alá került hadköteles közül 75 találatot alkalmassnak.

— **Elmaradt majális.** Az ágost. evang. lyeceumi ifjuság által tervbe vett majális, közbejött leküzdhetetlen akadályok miatt nem fog megtartatni.

— **Gyilkosság.** Mult szerdáról csütörtökre menő éjjelen Staner János vihnyei gépgyári munkás ittas állapotban vadállatias módon meggyilkolta feleségét, ki-

vel már évek hosszú során át brutálisan bánt, úgy, hogy a szánni való asszony e miatt már egy ízben elme zavarodott lett. A kegyetlen ember nem csak hogy szegény áldozatának fülét orrát levágta, mellcsontját és oldalbordáit összezúzta, de még patkos csizmáival is össze-vissza teposta áldozatát. — A meggyilkolt asszony tetemeit tegnap szombaton temették el nagy részvét mellett Vihnyén; a gyilkost pedig le tartóztatták. Staner János már évek előtt féltékenységből összeszurkálta Ficht nevű sógorát és azután magára is lőtt, de ezért, miután fel nem jelentették az esetet, törvény elé nem került, pedig az általa megsebzett sógora a szenvedett sérülések következtében három év múlva meghalt.

— **Adókvetés.** Figyelmeztetjük a tisztelt közönséget, hogy a III. osztályu kereseti adó valamint a nyilvános számadásra kötelezett egyletek adóját az adó kivető bizottság 1899. évi június hó 10-től bezárólag június hó 16-ig a városi tanácssteremben tárgyalandja. Tárgyalási sorrend a következő: a kivetési lajstrom 1—57 tételig június 10-én, 58—111 tételig 12-én, 112—165. tételig 13-án, 166—229. tételig 14-én, 230—282. tételig 15-én. Nyilvános számadásra kötelezett egyletek adója pedig június hó 16-án lesz tárgyalva.

— **A Németi—Selmece közt építendő vasuti vonal** közigazgatási bejárása Nedeczky Gyula minis-teri osztálytanácsos vezélése alatt jövő hó 6-án és 7-én lesz, mely célból a tagok már jövő hó 6-án gyűlnek egybe a selmeczi városházi tanácssteremben.

— **A Selmece és vidéki róm. kath. néptanítók közgyűlése** e hó 24-én volt megtartva Litassy János esperes plébános egyházi és Aczél János főtanító világi elnöke mellett Selmecebányán a városházi tanácssteremben. A közgyűlésen a vidéki tanítók csekély számban vettek részt, de megjelentek azon a selmeczi Kolos intézet apaca és világi tanítónői, a Selmece város területén működő óvodásnők és egy-két vidéki tanítónő, valamint Bernhardt Adolf, Altman Imre v. tanácsnokok, Sztancsaj Miklós és Vörös Ferencz v. főjegyzők, Kuti István és Szentgyörgyi Ede a két helyi lap szerkesztői és más vendégek. — A közgyűlés Aczél János elnöki beszámolójával vette kezdetét, mely elnöki jelentés magvas tartalmánál fogva is nagy érdeket és tetszést keltett. — Az egyesületnek a múlt évi közgyűlésről szóló, felolvasott jegyzőkönyve és ez évi pénztári jelentése tudomásul vétetett és Bachraty Józsefnek „a direkt módszer iskoláinkban” valamint Dalos Józsefnek „a házi nevelők”-ről tartott igen érdekes felolvasása mind végig élénk figyelmet és nagy érdeklődést keltett. Sajnos, hogy térszűke miatt sem az elnöki jelentést, sem a két felette érdekes felolvasást nem közölhetjük. Az „indítványok”-nál azután igen érdekes dolgok kerültek napfényre; tudni illik olyanok, melyek a magyar tanító testület dekorumának egy cseppet sem válnak diszére. A tagdíjak fizetéséről, jobban mondva nem fizetéséről és az egyetbe való kötelezett tanítói belépésről lévén szó, kiderült, hogy példának a báti kerület tanítói sem rendszeren a tagdíjakat nem fizetik, sem a közgyűléseken részt nem vesznek. De még ezen — nem értjük, hogy akadhatnak tanítók, kik eme üdvös működésre hivatott egyesület tagjaivá lenni nem sietnek — indolencia sem vetett oly ríktó fényt a honti rom. kat. tanítók állapotára, mint az, a melyet Stefcsik Gábor szebellébi kántortanító leplezett le, hogy (nem akarjuk szó szerint közölni snájdig és átértelt mondasait) teljesen kvalifikálatlan, érdemtelen tanítók működnek e főesperesi területen, kik nem is érdemesek arra, hogy ezen egyesület tagjai legyenek. — No már erre a körülményre, népnevelésünk jól felfogott érdekében felhívjuk a honti kir. tanfelügyelő ur figyelmét; mert ha ez — miben kételkedni okunk nincsen — igaz, akkor az, egyenesen kimondva, szégyenletes állapot, melyen gyorsan segíteni kell. — A közgyűlés ezen incidens után elhatározta, — mi nagyon helyes, hogy a tagsági kötelezettségeket az alapszabályok értelmében fogja ezentul, ha másként nem, a törvényes uton vindikálni. — A közgyűlést közebed követte Daubner János vendéglőjében, melyen a résztvettek pompásan töltötték el a délutánt élvezvén a derék vendéglős kitűnő konyháját és jó italait. — Felköszöntöket mondtak: Sandrik József steffultói plébános, Aczél János főtanító és lapunk szerkesztője. A jövő közgyűlés megtartásának idejét és helyét a központi választmány fogja meghatározni.

— **Steingube Nemes és Nemzetes Nagy-Kösség** fojó év, Ikrek havának 21-ik vagyis piros Pünkösdi napján délután az árendás tagas kertyiben versenykublizással egybeköltött nép ünnepélyt rendezött. Az esperetes uram útvén legtöbb bábót, ő nyerte vón meg az első díjat egy sült malacot, melyet a pógárok azonnal el is fogyasztottak, használván az püspök ur második díjjal megnyert evő készülékét. Vótak még sok díjjak mint: pépa, bicsak, 2 tükör stb. s a legkevesebbet dobó számára három szál veres hajma. A kösségi ácsi muzsikálván jó kedv is kerekedett egy-

hamar, mej is 1/2 8 óráig este eltartott vón. Hogy mijjen jón eltellet az idő, azt e mesélhetik a vendégül meghévott kiskösségiek, s mutatya az is, hogy a falurossza meg jaz két zsidó széles jó kedvük megfékezése végett fejenként 5 1/2 létra borokban elmarasztalódtak.

Hírül adás!

Steingrube Nemes és Nemzetes Nagy-Kössig szent Pétör és Pál havának első napján azaz úrnapkor nagy céecót csinál, hol is az nagykössigbéli Ácsi muzsikál.

A Bíró uram majd megüzenteti egyik másik kiskösségi pógárnak is, hogy gyűjjék megnézni az nakkösség múlatozását; hát bion aztán siessék is am, nehogy ozt elszalasszon valamit belüle, mert nagy dolog ám az, ha a Bíró úr valakit megévnitállat az czéczóra, mivelhogy másnak még az órrát sem szabad oda dugnyi. Aztán a kiskösségbéliek a fejer nipeket is hozzák el mind, mert azok is sok szép és épületes dógot tanulhatnak az nakkössig czéczóján.

Az czéczó délután 2 órákkör kezdődik az árendás [Vigadó] kertyibe. [A kik úri módra csak 3-kor akarnak gyűnni, azoknak 1 órákor.] Ha pediglen valahogyan esős idő találna lenni, úgy az czéczót a nagyszobában fogjuk megtartani.

Jótekonyságra belépő taksa is léssen, de csak az férfi nipek fizelik azt, lévén az 37 karajezár, mejjet ki-ki 40 karajezárra alkudhat le.

Hogy mindezeket megtudja és megsudálja a világ széle is, azért hirdeti ki

az **BÍRÓ ÚR.**

Kelt Steingrubeben, Urunk 1899. esztendejében ikrek hava 26. napján.

— **A felső-rónai villa vendéglő** ünnepeles megnyílása, mint azt már megirtuk jövő vasárnapon június 4-én lesz. Ugyan e napon d. u. tartják meg a kereskedelmi ifjak majálisukat, melyre a villavendéglő látképével ellátott meghívók már szétküldettek. — A bankettre szóló aláírási ívek e napokban fognak köröztetni.

Vandalizmus. A Sztitnya-Osztálynak mult pénteki választmányi gyűlésén Tirts Rezső ügyvivő alelnök által mondhatjuk cifra dolgok hozattak fel. Arról volt ugyanis szó s illetve keserű panas, hogy a Sztitnya tetején épült pavillont még február havában ismeretlen tettesek feltörték és ott össze-vissza zuztak mindent. Ez a vandalizmus száradjon a bizonyára értelem, vagy nyers tettesek lelkére. De másképen áll a dolog azon gyalázatos utrongálással szemben, mely a város által kiadott kőszállítás által a Sztitnya-osztály által csak imént nagy költséggel helyreállított és a Tirts-forrástól a Gedeon-tárnáig vezető Óesóvszky-sétánnyal történt. Ez a szép séta-ut a követ szállító fuvarosok által teljesen elrongáltatott és járhatatlanná vált. És midőn a fuvarosok az osztály alelnöke által kérdőre vonattak, hogy ki engedte meg nekik ezen az uton a fuvarozást, helyenk válaszoltak, hogy „a városi urak.” A dolog annál is inkább szűlt megbotránykoztatást a választmány tagjai közt, mert az osztály elnöke, Sztitnyai József polgármester határozottan kijelentette, hogy az esetről tugomása nem volt. A választmány átiratot fog intézni a város tanácsához, hogy a követ szállító vállalkozót arra kényszerítse, hogy e szép sétautat saját költségén az előbbi állapotba helyre állíttassa. — Azután emeljük az idegen forgalmat és turistáságot, ha ily bornirt eljárás elrontja legszebb séláinkat!

— **A mult csütörtöki kirakó vásár** a rossz időjárás miatt is igen lanyha volt, oly annyira, hogy alig emlékeznek emberek ily rossz vásárra. A rendőrségnek két lopási esetben, melyeknél a tetteseket nyom-ban lefűlelte, akadó dolga. — A keddi marhavásár elég élénk volt. Felhajtatót 827 db. szarvasmarha és 85 ló. Gazdát cserélt 422 db. szarvasmarha és 85 ló.

— **A Nagy Képes Világtörténet 27-ik** füzeté megjelent és a görög philosophiával az emberiség egyik legnagyobb szerű elméművével foglalkozik. A görög philosophia szülőanyja az élet és költészet. A költészet mezején fakadtak legelső csirái Hesiodos nagy munkáiban. A görögség legelső gondolatesirái a költészetel ölelkeztek. S ez a frigy sohasem szakadt meg. Költők philosophusok voltak s philosophiájokat erős költői érzés hatotta át. Pythagoras vallássá emelte bölceleti eszméit. A mellett ez a philosophia mindég érintkezésbe maradt az étellel. Idegen, keleti elemekből is táplálkozott, de erősen és igazán nemzeti egyéniségébe olvasztotta az idegen elemeket. Kosmogoniával kezdődik, a világ anyagának, keletkezésének találgatásait. Mileoszi Thales azt tanítja hogy: „minden vízből van.” De Thales nagysága nem e ma naivnak látszó elvben áll, hanem abban, hogy görög földön ő volt az első, ki felvetette az eszmét, hogy mindennek egy közös ő s oka van s a kinek kutató szelleme elindult ez ősokot keresni. Sokan következtettek utána, kik idő haladtával komolyabb, alaposabb, valóságához közelebb eső magyarázatokat álltak elő, de örökre övé maradt a dicsőség: a tudományos gondolkozás lobogóját ő tűzte ki először a Chaosba. A philosophia történetében nincs fontosabb és jelentősebb korszak a görög philosophálás koránál, melynek naiv találgatásában a későbbi philosophia valamennyi nagy eszméje felecsillat, embryosan. E philosophia fejlődésével foglalkozik dr. Gyomlay Gyula, jeles görög tudósunk a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 27-ik füzetében. A könyvet számos szép illusztráció is díszíti. Szerkesztője Marczali Henrik, a nagynevű egyetemi tanár. Az egész vállalat 12 kötetből fog állani. A II. kötet a görögök története. Egy kötet ára díszkötésben 8 frt. Hogy mindenkéi megszerezhesse, a kiadók hetenként füzetekben is közreadják. Egy füzet ára 30 kr. Kapható Révai Testv. Irod. Int. Részv. Társ. (Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) és minden hazai könyvkereskedésben.

— Klincsek Nácó hundstozsiár okoskodásai.

Ha nem volnám Klincsek Nácó, szeretném lenni városi adóvégrehajtó. Zakkor magamat és többi Nácókókat nem bán-tanyám soha.

Pótporezióval sak megint drágább lesz a gájszt, pedig zészlet mi Nácókó isszuk s így pótporezióknak mi isszuk meg a levit.

Sak már sokszor okoskodtam azon: mért nem iszi gájsztot az, a ki zárulja? Muszaj neki tudnyi, hogy mért nem!

Szeginy zsenám megint hlapesokot hozott világra és sak zarra kéri engemet, hogy selmeczi nedves zelemi skolába ne küldjem ha nagyobb lesz, mert betegséget kapna zottan. Povedáalom erre: hát sak addig lesz más zelemi skola, hát sak zsená povje minden réginél fog maradnyi, ha sak földregéss nem ledönti zaszt a vizes, dohos, bűdös zépületet.

Veru je hamba, hogy meszki zemberek már sehogy sem zakarják egiszsiges skolát zitten csinálni, de zössze vásárolnak mindenfélét, miről zostoba eszemmel nem tudok, hogy — preso?

Meszkidomon kétféle dolog tűnte fel nekemnek; zelső emeleten irva áll: „Mestyanoszta” sak most tudtam meg, hogy ez: „pán Burgermaiszter”. Azután be mertem mennyi nagy tanácssteremben és ottan zépen tizet ütött az aranyos óra és láttam rajta — mit már Styavniezán régen nem láttam, két fejú sasot. Sak muszaj volt nekem mosolyogni és okoskodnyi magamban: semmi bánján nincs van már két fejú sas és zott, hol annyi fejek okoskodnyak még mindig lóg és büszkén szárnyalja magát az, mint a szép képek ottan mind, aranyos — két fejú sas. — Szhorr!

Povedálják: mi Nácókó sak rossz zemberek vagyunk. Hát imádott Erzsébet királynénknak ki állított zeddig Styavniezán szép emléket fel, mint mi a sötétség munkásai — a finsterorti haviárok?

De nem akarom zelkeserednyi magamat és mert muszaj hónap váltót rendeznyi (a bi he pánboch poteszttau, gdo to vimiszleu) nem fogom most tovább okoskodnyi, sak a jövő héten. Addig is: „Pohvalen!”

A tanítókanász.

— Ázsiái história. —

Ázsiának messze, távol vidékében, Egyik tartománynak tunguz községében Járt egyszer, hogy-hogy nem, tanfelügyelő is, A hely tanügyére kíváncsi lett ő is. — S elmondták itt neki; hogy a falucskában Nagy nevezetesség van; s az egész országban Nem találni ilyet: „halld s fogjon el nagy láz, A tanító itten tanító és — kanász.” Tanfelügyelőnek szeme, szája meredt, De aztán kedélyes mosolygása eredt; És ekként beszéle: „e ritka jelenség Maradjon továbbra nagy nevezetesség.” Tanfelügyelőt hát nem fogta el nagy láz; Meg maradt továbbra a — tanítókanász.

A selmeczi Konfuczius bunkós mondásai.

Nem lesz többé fogyasztási adó kezelő; Mert már július 1-től kezdve a városnak magának kell kezelnie a fogyasztási adókat, a mi azonban nem a városnak, hanem a böles kormányknak — köszönhető.

Pompás ha az ősz Dolfó e szóval élt;

Hogy sógora W. G. a multi rendkívüli közgyűlésen csak mint „Cicero pro domo sua” — beszélt.

Igy hát mégis csak lesz most már valami;

Hogy, a minek már nagyon régen kellett volna megtörténnie, a szegény város tehene fejének tejfölét ne szedje le a város közönségén kívül — más valaki.

S ha még a többire is kerül a sor;

Majd meglátják micsoda más körülmények és állapotok kezdődnek — akkor.

Nyomda hibában szenved majd minden lap;

De a mikor a mult számában a „Hiradó” nyomdahibázott, hogy „Selmecebányai szarvasmarha város” (persze „vásár”) azon az ember elgondolkozik és az ilyeken szivesen a selmeczi nem igen — kap.

Van-e itt borellenőrző bizottság?

Persze hogy van, hiszen kell is lenni, de hogy mit ellenőriz, arról semmit sem tud a — lakosság.

Roppant rossz itt majd minden munkás lakás;

Dehogy mennyi e ezéla felépíthető elhagyott zuzda és kinstári épület állana rendelkezésre kis átépítés mellett az azután már egészen — más.

Hire járt annak roppantul régen már;

Hogy, a mi még mindig nem látható és a mi minduntalan botránykozással szemlélhető, nem épít a — czipőgyár.

De minek építsen Brettschneider ur;

Mikor ő oly kitűnő, jeles és nagyművészetű szemfényvesztő, hogy még a Széll kormány szelével is a szemekbe port — tur.

Ha az ily czipőgyárak így tartanak;

Akkor mély szívűből felsőhajtunk, hogy az ilyenféle kormány segedelmeztől a magyarok istenei minden várost — megóvjának.

Két jó faj borju a városnak kellett;

Ezért indult vásárra Breznobányára a gazdasági tanácsos és a városi állat orvos, hogy ott megvásárolván a két pinzgau borjut a városnak dupla utazási költséget csináljanak e — mellett.

Hát ez a gazdasági rendszer szép;

Csakhogy feljajdul mellette az az elnyomorodott, talán a pinzgau borjunktól inkább számba veendő — nép.

(Folytatjuk).

A közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik szeretett jó anyánk, napánk és nagyanyánk özv. Gerzsó Györgyné hosszú betegsége és bekövetkezett halála alkalmából részvételt, viseltettek ez uton is hálás köszönetünket.

A gyászoló Gerzsó család tagjai.

Bérbeadó**bolthelyiségek és lakás.**

A Deák Ferencz-utca 13. szám alatt
lévő házamban

két bolthelyiséget pinczével

és 2 szoba, konyha és hozátartozandóból álló

földszinti lakást

f. é. szeptember 1-től bérbe adom.

Baumerth Dániel,
háztulajdonos.

Egy körülbelül 400 drbból és több
mint 100 nemből álló értékes

ásvány-gyűjtemény

(különösen tanintézetek számára igen alkalmas)

olcsó áron eladó.

Kivánatra az ásványok jegyzéke megküldhető.

Bővebbet megtudhatni e lap kiadóhivatalában.

Jó házból való, értelmes

kőfaragó és aranyozó

tanoncokat keresek

mütermemben, azonnali felvétellel.

KRAUSE JÓZSEF.

Mü-, butor- és épület-
asztalos-üzletemet,
kész butorraktáromat,

különösen hálószobák berendezésére pártoló
figyelmébe ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek.

Templomi berendezéseket
is készítek és ilyenmü munkát elvállalok.

Üzletemben ügyes asztalos-segédék
azonnal állandó munkába feléltetnek.

Tisztelettel

Matzán Ferencz.

ERNST ZSIGMOND

fűszer-, festék-, liszt-, só-, bőr- és papirkereskedése

SELMECZBANYÁN.

Ajánlja a palaczkokban árusított s nagy
raktáron tartott ásvány- és borvizeket, úgy-
mint: *Selterszi, Salvator, Roncegno, Rákóczy,*
jelenleg horgony jegyü budai keserüviz, Marien-
badi, Borszéki, Bilini, Parádi, Csizi stb. élvezeti és gyógyhatásu vizeket.

Eredeti SINGER varrógépek

a gyártás minden szakmájára s az összes házi varrómunkákra.

A Singer Co. varrógépek kitünő minőségük és nagy horderejüknek köszönik világhírüket, mi által már rég felülmulták az összes hasonló gyártmányt. A folyton emelkedő kelendőség, a magas kitüntetések, melyek minden kiállításon adtak, a 40 évet haladó fönnállása a gyárnak és a világhír, melyet gépeink kivitak maguknak, a legbiztosabb és legteljesebb biztosíték azok jószágáért.

Ingyenes oktatás a divatos mühimzésben. — Legujabb szerkezetü Singer erőátviteli berendezés.

Singer villamos motor csupán varrógéphajtásra minden nagyságban.

Csalódások kikerülhetése szempontjából felemlitendő, hogy minden eredeti Singer varrógép karján az itt látható védjegyet viseli, mely azonkívül az állvány oldalába is beöntve van

The Singer Manufacturing Co. r.-t.

(Ezelőtt Neidlinger G.)

Besztercebányán, Kossuth Lajos-utca, 14. sz.

Tudomásul!

Tiszteletteljesen hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy sikerült a székes-fővárosban egy kitünő czipőkészítőt találnom a hirneves Gáborcz Béla személyében, kinek eredeti,

saját czipő-készítményeivel

áruházamat dus választékban felszereltem.

Kaphatók tehát üzletemben a legfinomabb, modern izlésü és legjobb kivitelü uri-, női- és gyermek-czipők non plus ultra.

Ezenkívül a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom az áruházamban gazdag választékban kapható *modern szöveteket, kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhákat, uri divatáru-czikkeket, nyári nemez- és szalma-kalapokat, fehéreneműeket, gallérokat, nyakkendőket, esernyőket, utazó táskákat* stb.,

— **mind olcsó áron.** —

Kitünő tisztelettel

Singer Ignác

ruhakereskedő,
az alsó gyógytárral szemben.

Gyár: **ALSÓ-HÁMOR** (Bars megye.)

Gyári főraktár
BUDAPEST
Andrássy-ut 29. (I. e.)

Raktár
BÉCS
I., Seilergasse 1, sz.

A „SZANDRIK“ ezüstárú-gyár,

mely az 1752-ben

Selmeczbányán alapított **Geramb J. J. Unió**

tulajdona,

saját, vagy adott rajzok szerint előállít:

mindennemü ezüstárút,
mint asztaldiszeket, gyümölcstartókat (jardiniéres-készleteket), girandolokat,
gyertyatartókat, serlegeket,

dísz-emléktárgyakat és versenydíjakat,

mindennemü evőkészletet gazdag választékban, piperetárgyakat, stb. stb.

Eladó ház.

Az Ocsovszky-utczában, teljesen jókarban levő **ház**, az emeleten hét, a földszinten négy szoba, parquettes padlók, kitünő ivóvizet tartó szivattyus kút, külön mosókonyha, stb. **szabadkézből eladó.** — Czim a szerkesztőségben.